

PARTNERS **VAN PLUISBOL TOT BADHANDDOEK**

Keten van katoen

Katoen is een van de meest vervuilende landbouwgewassen op aarde. Denken we. Maar dat hoeft niet. P+ brengt een keten in kaart die keurig schoon is. De katoenboeren in het Afrikaanse Mali vallen niet dood tussen de struiken neer. Ze spuiten geen gif meer. Ze gebruiken alleen hemelwater. En de hotelgast in Nederland droogt zich uiteindelijk af met een *fair trade* badhanddoek. P+ fileert deze keten van katoen.

Van katoenboer tot hotelmanager

40

P+ MAART + APRIL 2010

1 De katoenboer

N'KORO BAGAYOGO

Sterfte onder Afrikaanse katoenboeren en hun families neemt af zodra ze met *fair trade*-organisaties als Max Havelaar in zee gaan. "Vroeger gingen veel dorpsgenoten dood, maar ook vee", vertelt N'Koro Bagayogo (1959), hoofd van een coöperatie van 113 Malinese katoentelers. Hij zit er trots bij, in een lang kanten gewaad, dat hem onderscheidt van de andere mannen in dit dorpje Djachoubala. Een fluoriërende wollen muts complementeert zijn dracht. "Vrouwen konden het veld niet eens op, vanwege de pesticiden. Maar dan moesten ze de kleren van hun mannen wassen en werden ze toch ziek. Het was water dat wegliep, werd door de kippen en de koeien en geiten gedronken. We moesten steeds meer dorpsgenoten begraven en raakten in de schulden. Wanneer de prijzen voor de katoen laag waren of de oogst tegenviel, konden we de kosten

van de kunstmest en het gif niet aflossen." De directeur van de boerencoöperatie ging in 2004 over op de teelt van gecertificeerde *fair trade* katoen, die hier ook nog biologisch is. Al is *fair trade* vooral een sociaal keurmerk, ter bescherming van de boeren is het toegestane gebruik van gif heel beperkt. De stap naar volledig biologisch is dan helemaal zo groot niet meer. De boeren leren van plaatselijke planten en kruiden natuurlijke afweerstoffen te maken tegen insecten en schimmels. De verhalen over de sterfgevallen van Bagayogo worden in andere dorpen bevestigd. "Er is iemand tijdens het spuiten dood op het veld neergevallen. Veel mensen hebben oog- en maagklachten, want je wrijft het gif in je ogen en het komt in je eten terecht." De hygiënische eisen zijn in dit arme Afrikaanse land minimaal, evenals de kennis over de gevaren van pesticiden en insecticiden. Waarom stappen niet alle Afrikaanse boeren over op katoen dat henzelf gezond houdt? Bagayogo: "Ze kunnen van katoen alleen niet leven en verbouwen ook granen om te kunnen eten, zoals sorghum en maïs. Daarvoor is kunstmest nodig. Dat kunnen de boeren alleen op krediet krijgen, wanneer ze conventionele katoen verbouwen." Een andere reden: "In de dorpen zijn veel weduws. De biologisch teelt is zwaarder. Je moet meer wieden, vaker het land op." Ten slotte kost het ook twee tot drie jaar, voordat een veld is goedgekeurd voor biologische teelt. De katoenstruik is een eenjarige plant, een rotatiegewas dat maar eens in de drie jaar op hetzelfde veld mag worden ingezaaid. Toch groeit de productie van de coöperatie van Bagayogo: "In 2006-2007 verbouwden we op 74 hectare nog maar 26 duizend kilo. Dit jaar hopen we 110 hectare te verbouwen met een oogst van ongeveer vijftigduizend kilo. Het is een goed jaar. De regens begonnen erg laat, maar het regende wel heel veel. Dan zijn de katoenbollen groter."

2 De fabriekschef

MAHAMOUDOU NAÏGA

De ginningfabriek in Bougouni had zomaar in het voormalige Oost-Duitsland kunnen staan. De lange rijen gesloten loodsen ademen eenzelfde desolate leegte uit. Het faxapparaat van de secretaresse van directeur Boubacar B. Traore balanceert op een wankele stapel dossiers en gidsen. Ook al ligt de fabriek de helft van het jaar stil, niemand die op het idee komt om even vijf minuten de tijd te nemen om het apparaat een steviger basis te geven. Dit bedrijf CMDT moet wel een overheidsbedrijf zijn, en dat is dan ook. Chef-technicus Mahamoudou Naïga (1954) wacht op onderdelen. Aan het einde van de productielijn steken nog steeds alle bonnetjes van het eerdere oogstjaar op een stalen pen. En niemand maakt zich zichtbaar zenuwachtig over de verwerking van de veertigduizend ton katoen, die er al heel snel zit aan te komen. Dan grijpen enorme messen de katoen, wassen de vezels, drogen ze weer, halen de zaadjes er uit om uiteindelijk balen van 225 kilo per stuk uit te spugen. Het is deze CMDT die de boeren van Max Havelaar de *fair trade* premie uitbetaalt, direct bij levering. En vervolgens moeten de verkopers van CMDT met *fair trade* en biologische katoen de wereldhandel op. Technicus Naïga vindt het eco-katoen wel een gedoe, want hij moet elke keer al zijn machines schoonmaken, wanneer er weer een partijtje biologische kwaliteit arriveert. "Dan liggen we acht uur stil." Toch is het zijn eigen schuld. Zou hij alle eco-katoen eerst in loodsen verzamelen en dan pas verwerken, dan was hij in anderhalve dag gereed, want zijn fabriek kan 350 ton per dag aan.

3 De spinnerij

ABDINE KOUMARÉ

Regio-directeur Abdine Koumaré (1954) neemt plaats achter de toonbank van zijn winkel, waar de volledige collectie van zijn textielabriek verkrijgbaar is. Het zijn overduidelijk rollen met motieven voor de eigen Afrikaanse markt. Sinds de privatisering enkele jaren geleden is 80 procent van de aandelen van Comatex in handen van een groot Chinees textielbedrijf. De staat Mali hield nog 20 procent. Elke schaker herkent de meesterzet van de Chinezen, die met één koop ineens de interne markt in pakweg acht Afrikaanse landen beheersen. Zouden de Chinezen hier hun eigen goedkope katoen willen dumpen, ze hoefden alleen Comatex dicht te gooien. Komen ze ooit zelf katoen tekort, wat niet te verwachten is met een productie van 32 miljoen balen per jaar (bijna 550 duizend ton), dan kan hier in Mali nog wat extra garen en weefsel worden geproduceerd. Koumaré verwerkt sinds 2007 op aanvraag een beperkte hoeveelheid *fair trade* en biologische katoen tot garen: niet meer dan honderd balen, in twee diktes. "Geen textiel op de rol. We verven het niet. We leveren alleen in de natuurlijke kleur. We voelen geen sterke druk om het te promoten." Het wordt onder andere gekocht door de kleinere kunstnijverheid in Mali, zoals de Franse Mariane Montaut die met natuurlijke verfstoffen en prachtige weefsels wél de *fair trade* modemarkt in Europa weet te bereiken. Zij presenteert haar ontwerpen op de textielbeurs Parijs.

4 Textielproducent

PETER BAUWENS

Hij zou arts worden, maar tijdens het vierde jaar van zijn studie medicijnen kreeg Peter Bauwens (1970) het vak 'het zieke lichaam'. "Het liep tot dan voorspoedig, maar dat vak vond ik zo vreselijk, dat kon ik niet aan. Ik ben gestopt en op wereldreis gegaan, naar Zuid-Amerika en Afrika." Nu is de Vlaming de gehaste directeur van weverij Jules Clarysse, in het dorpje Pittem onder Brugge. Hij werkt er alweer veertien jaar. Clarysse produceert huishouddoeken, badstoffen handdoeken en washandjes. Bauwens wint er prijzen mee. En hij haalt de ene na de andere reusachtige winkelketen binnen met zijn *fair trade*-lijn. Super De Boer verkocht zijn thee-doeken vorig jaar nog tijdens een actie voor één euro per stuk. Een openhartige man, deze taalgenoot. Hij weet precies waar zijn katoen van zijn Vlaamse garenleverancier vandaan komt: van *fair trade* producenten uit Mali. Vijf jaar geleden begon hij in het oude familiebedrijf, dat ruim honderdduizend handdoeken per dag maakt. Vorig jaar zette hij al 1,2 miljoen *fair trade* handdoeken om, dit jaar naar verwachting het dubbele. "Wat mij betreft gaan we volledig over op *fair trade*." Bauwens: "We zetten zo de traditie van dit bedrijf voort, waar altijd al een ecologische reflex was. Wij hadden al een eigen waterzuivering voordat de wet dat verplicht stelde. We hebben het watergebruik voor het verven teruggebracht van twintig liter tot een liter per kilo garen."

5 Hotelmanager

KEES TEER

Aan Kees Teer (1959) zal het niet liggen, dat niet alle hotels in Nederland overstappen op lakens en dekbedovertrekken van *fair trade* katoen, kussenslopen, handdoeken, washandjes, badjassen. In zijn vier sterren Dorint hotel op Schiphol-Oost richtte hij een *fair trade* kamer in, waar ook alle drankjes een label hebben, de zakjes thee, de koffie, alle vruchten op de fruitschaal, de nootjes. Voor de dames is er zelfs zoet en exotisch Mongozo-bier in de mini-bar. Ja, het is nog maar één kamer en hij heeft er 442, maar hij denkt al aan uitbreiding. Een etage. Teer houdt al net zo min van onpersoonlijke hotels als ervaren reizigers. "Je biedt een combinatie aan van comfort en herkenning. Wie uit het raam kijkt, ziet een begroeid groen dak, of de wilde patio. Maar vooral de slaapervaring, die is belangrijk. Bij andere hotels is dat vaak de sluitpost, als al het geld al is uitgegeven aan de lobby en de aankleding. Bij ons is het een extra investering. Mij overkomt het dat gasten me vragen of ze het matras kunnen kopen. 'Ik heb hier zo ontzettend lekker geslapen. Dat wil ik thuis ook', zeggen ze dan." Voor de *fair trade* kamer koos hij voor een matras van Coco-Mat, de Grieks-Nederlandse firma die alleen natuurlijke materialen als paardenhaar verwerkt. "Ik bied vaste klanten deze kamer aan, voor de gewone prijs en vraag om commentaar te leveren." Wat *fair trade* ambassadeur Teer het liefst zou willen, na zijn bezoek aan Mali? "Dat de lakens daar ter plekke gemaakt worden. Het moet toch mogelijk zijn daar een weverij neer te zetten?"

www.dorint.com/nl

41

P+ MAART + APRIL 2010

Van plantje tot washandje

1 De katoenbol

ALLEEN HEMELWATER

Het is half november en in Mali staan de katoenstruiken bloeiend op de velden. Het zijn volle pluizen, als dikke, ouderwetse wattenbollen. In de felle Afrikaanse zon lijkt de katoen spierwit te zijn, maar dezelfde zaaddoos kleurt in Nederland romig, bijna met een gouden glans er overheen. Steek je je neus er heel diep in, dan komt een aroma omhoog dat heel in de verte aan wilde bijenhoning doet denken.

Mali is de grootste katoenexporteur van Afrika en katoen is het belangrijkste exportproduct van het land. Dat zou je niet verwachten, wanneer je deze natie op Google Earth bekijkt. Het grootste deel van de oude Franse kolonie ziet er uit als een verlengde van de Sahara. Maar het zuiden van dit Franstalige land kleurt wel groen. Daar vallen maandenlang de zomerregens. Door de enorme hoeveelheden hemelwater is het niet eens nodig de katoenvelden

te irrigeren. In andere landen is dat een probleem, want katoen is zo'n dorstig gewas dat de omgeving verdroogt. Fair trade en biologische boeren voegen aan het mindere waterverbruik nog een aantal andere milieuvoordelen toe. Op hun velden is de biodiversiteit groter, de bodem vruchtbaarder en is de leefomgeving voor mens en dier een stuk gezonder. Het grondwater blijft er zuiver. Ontwikkelingsorganisaties als het Zwitserse Helvetas zijn verbolgen dat de wereld de hoge kwaliteit van de Mali-katoen nog niet herkent: "Hier komt de Rolls Royce onder de katoen vandaan." Het onderzoeksinstituut Institut d'Economie Rurale du Mali stelde na onderzoek vast dat de Mali-katoen inderdaad van een prachtige kwaliteit is. Niet zeker is of dit door de natuurlijke veredeling komt, of ook door de natuurlijke biologische verbouwingsmethode. Bij TNO gaat dit verder onderzocht worden.

2 De ginning

MINDER TRANSPORTGEWICHT

De zaadjes vormen de helft van het gewicht van een katoenbol. Die moeten er eerst uit. Ginning, zo heet dit industriële proces. Met het oog op de verminderde tonnages bij transport is het belangrijk deze bewerking in het productieland zelf te doen. Dat geldt ook voor een exporterend land als Mali, dat de balen katoen over land naar het buurland Senegal vervoert, naar de haven van Dakar. Daar wacht de stukken lichter gemaakte katoen in pakhuizen op kopers.

De ginningfabriek stelt de kwaliteit van de katoen vast. Het gaat dan niet alleen om de lengte van de vezel, maar ook over de vraag: hoe schoon oogt de katoen na het ontzaden? Met andere woorden: zitten er wel of niet veel restjes ontsierend onkruid in het pluiz? Voor de fair trade en biologische katoentelers is dit een extra opgave. Zij kunnen niet even de velden op om alle ongewenste groei al bij het ontkiemen kapot te spuiten. Het is wieden, wieden, wieden. Dat komt ook omdat het katoenzaad dat in Mali wordt gebruikt niet genetisch gemodificeerd is. Zulke gewassen vergen minder pesticiden, maar zijn wel afhankelijk van een bepaald soort gif dat op deze bewerkte katoen is afgestemd. Het buurland Burkina Faso verbouwt al wel veel van deze GMO-katoen. De aller-schoonste katoenboer weet het hoogste predicaat 'Sarama' te bemachtigen. Dan zit de katoen er echt uit als een zak watten uit de supermarkt. Maar deze kwaliteit is ook bereikbaar voor een fair trade boer, want in het oogstseizoen 2007/2008 won een van de telers in de regio Kati de prijs als beste teler van het land. Na de ginning gaat de lap katoen als een harmonica opgevouwen in bestempelde balen en is gereed voor export.

3 Het garen

LOKALE PRODUCTIE

Het is tekenend dat in heel Franstalig West-Afrika maar één spinnerij staat die de katoen van lint verwerkt tot garen. De onderneming heet Comatex en het hoofdkantoor met winkel staat in de hoofdstad van Mali, Bamako. Deze Compagnie Maliennne des Textiles maakt ook eindproducten: rollen stof bedrukt met kleurige Afrikaanse motieven. Een design toont zelfs de hoofden van plaatselijke politici, van wie er een wel wat weg heeft van president Obama. Maar een deskundige ziet meteen aan het weefsel dat de machines sterk verouderd zijn en ruw werk opleveren. Met deze kwaliteit kun je de Westerse markt niet op.

De bulk van de ruwe Mali-katoen gaat in containers over zee naar landen als India, waar wel veel spinnerijen en weverijen staan. Of de schepen nemen de veel kortere weg, naar de eindmarkt in Europa. In Vlaanderen staat bijvoorbeeld de spinnerij UCO Yarns, plaatselijk in Brugge ook wel bekend als 't Katoentje. Het is een bedrijf dat tevens garens levert die gemaakt zijn van het afvalproduct sojapulp, maar ook van 'gerecycleerde' vezels, zoals onze zuiderburen dat zo mooi zeggen. UCO heeft een joint venture met AVS Spinning/Sigma Spinning in Spiere-Helkijn, waar dit jaar mogelijk de productie naar wordt overgeheveld. In Nederland is deze industrie nagenoeg verdwenen.

4 Het weefsel

TIEN VERSCHILLENDE LABELS

Het lijken op afstand enorme wc-rollen zoals je die wel eens in restaurants ziet, maar het zijn bundels van garen. Sommige met stickers er op: Fair Trade. Maar daar blijft het bij weverij Jules Clarysse niet bij. De weverij mag maar liefst tien verschillende duurzame labels voeren. Naast Fair Trade en Organic zijn dat onder andere ook het Europese Ecolabel, het merkje van het Business Social Compliance Initiative (BSCI) dat van opgeschoonde katoenproductie een massaproduct wil maken. Maar ook voert de weverij het Cradle to Cradle-merk. Dat is bedoeld voor die handdoeken en washandjes waar zelfs de verfstoffen en de stiksels en ingenaaide labels zo onschadelijk zijn, dat ze zonder probleem in de natuur opgenomen kunnen worden. Clarysse won er een prijs mee, die ontvangen werd uit handen van Michael Braungart, de Duitse chemicus. Saillant detail: de allereerste Cradle to Cradle-producten waren stoffen voor het bekleden van meubels.

www.fairtrade.net
www.bsci-eu.org
www.c2ccertified.com

5 Het badlaken

ELKE DAG GEWASSEN

Hotellinnen moet heel goed bestand zijn tegen dagelijkse wasbeurten. Het Dorint Hotel op Schiphol kent een bezetting van 75 procent, waarvan 15 procent dubbele bezetting, dus twee mensen op een kamer. Dat betekent dus: veel individuele zakelijke reizigers, ook al zijn er soms ook hele bijzondere groepen. De crew van verschillende vliegtuigmaatschappijen. Passagiers die door mist of noodweer niet weg kunnen op Schiphol. Met andere woorden: elke ochtend gaat het beddengoed van bijna alle 442 kamers naar Modeluxe, het wasbedrijf van het linnenverhuurbedrijf Edelweiss in Den Haag. Die is ook de eigenaar van de dekbedovertrekken, kussens, lakens, badlakens en badjassen. De selectie van katoen doet Edelweiss op grond van duurzaamheid en die is in belangrijke mate afhankelijk van de lengte van de vezel. Egypte levert katoen met de langste vezel ter wereld en daar wordt tot nu toe voor dit soort 'industriële' toepassingen meestal voor gekozen.

Edelweiss biedt nog geen fair trade of biologisch bedlinnen aan. Dit zal waarschijnlijk niet lang meer duren. Hotelmanager Kees Teer zet er stevige druk op. Wie leverde het bedlinnen voor de fair trade hotelkamer dan wel? Dat was Andriana Landegent van LCC bv, een inkoopster van duurzame katoen. Het Dorint hotel ontving dit jaar de gouden Green Key, met het maximale aantal te behalen punten. Het is het keurmerk voor duurzaam gastheerschap. Hotelmanager Teer toonde aan hoe voorbeeldig hij zijn afvalstromen en andere milieuzorgen had georganiseerd. >

Van premie tot premium

44

P+ MAART + APRIL 2010

Roosmarie Ruigrok en Jochum Veerman van Max Havelaar

Wilfried Schasfoort en Isabelle Pistone van ICCO

>

1 Voor de boer

0,28 EUROCENT PER KILO EXTRA

Roosmarie Ruigrok (1963) en Jochum Veerman (1975) van Max Havelaar worden in Mali ontvangen alsof ze Sinterklaas zijn. De katoenboeren zijn zichtbaar blij en dankbaar, wanneer ze praten over het *fair trade* systeem. Er is een maaltijd met vlees, er zijn bijzondere noten die alleen bedoeld zijn voor belangrijke ceremonies zoals huwelijken. De boeren hebben alle redenen om tevreden te zijn: wanneer de katoenprijzen wereldwijd zouden kelderen, krijgen ze toch een minimumprijs en een *fair trade* premie. Bij levering wordt er contant afgerekend: boter bij de vis. De *fair trade* katoenboer in Mali ontvangt voor de oogst van dit jaar 0,50 euro voor een kilo. En wanneer de oogst ook nog eens 'prima bio' is, oftewel biologisch, zelfs 0,55 euro. Een Malinese boer die conventionele katoen levert, moet zich tevreden stellen met 0,27 euro per kilo. Daarmee vangt de *fair trade* en biologische katoenboer toch 0,28 euro meer op een kilo. Dat is alles bij elkaar opgeteld en afgetrokken (geen kosten voor kunstmest, gif) 30 procent meer.

Aan de vroege financiële garantstelling aan de boeren zit wel een nadeel. Het komt in ketens voor dat opeenvolgende partijen de *fair trade* premie aan de kleine boeren op hun beurt

meenemen en extra verhogen. Dan werkt de premie cumulatief door, totdat de winkelier uiteindelijk de grootste marge incasseert. Zo kan een eenvoudig T-shirtje 25 euro gaan kosten. Het maakt het *fair trade* systeem kwetsbaar op de wereldmarkt, waar inkopers en consumenten meestal voor de goedkoopste aanbieders kiezen. De Fair Trade Organisatie bedacht nooit een boekhoudkundige oplossing om de premie aan de boeren weg te werken. Een lening? Een voorschot? Een microkrediet? De Britse tak van de Fair Trade Organisatie voert lobby om pas achteraf een hogere prijs en premie aan te bieden. Ruigrok en Veerman ontwikkelen de markt voor hun producenten. Ze hebben er een dagtaak aan en richten zich op grootverbruikers van textiel: hotels. Het is een eerste stap; ook bij ziekenhuizen en verzorgingstehuizen gaat er elke dag heel wat beddengoed in de wastrommels. Het duo benadert tevens producenten die dienstkleding maken. Het bijzondere is dat Max Havelaar op dit moment makkelijker aan tafel komt bij retailers of eindgebruikers dan de weverijen van *fair trade* artikelen.

www.maxhavelaar.nl

2 Voor de ginner

ABSURDE MARGE

Programmaördinator Wilfried Schasfoort (1961) en zijn collega Isabelle Pistone (1976) van ICCO zouden het graag willen weten: hoe kan het dat de prijs van een kilo *fair trade* en biologische katoen na de ginning in Mali ineens van 0,55 euro naar 1,83 euro per kilo is gestegen? Waar zit die absurde kostenverhoging in? Dat kan niet in het transport zitten, niet in industriële bewerking en ook niet in de training van biologische boeren, want die wordt verzorgd door de Zwitserse collega's van ontwikkelingsorganisatie Helvetas. Zelfs de dure reguliere Egyptische katoen zit zo qua prijs nog onder de *fair trade* katoen uit Mali, met grofweg 1,50 euro de kilo op de wereldmarkt. Geen wonder dat er van de vijfhonderd ton biologische Malinese katoen van het oogstjaar 2008/2009 nog steeds tweehonderd ton onverkocht op de kade staat in Dakar, Senegal. De kosten van het ginnen zullen omlaag moeten. Deze kosten bepalen in belangrijke mate het prijsverschil tussen de Malinese katoen en die van de belangrijkste concurrenten, India en China. Als dat niet lukt via de CMDT, het oude staatsbedrijf, is te overwegen om een kleine, moderne en efficiëntere ginningfabriek neer te zetten. Of eventueel minimachines waarmee de producenten zelf kunnen ginnen.

3 Wereldmarkt

CONCURREEREND AANBOD

Wilfried Schasfoort is namens ICCO aandeelhouder van een Malinees handelshuis, luisterend naar de naam Yiriwa, wat 'vooruitgang' betekent. Er zit Nederlands geld in, 1,6 miljoen euro in totaal. Het is afkomstig van AK/Organics (een Turks/Nederlands katoenbedrijf), van ICCO en van Annona SIF, een sociaal investeringsfonds, waarin het Spoorweg Pensioenfonds, het Pensioenfonds Openbaar Vervoer en ook het Koninklijk Instituut voor de Tropen participeren. Yiriwa wil de productie van biologische katoen uit Mali opstuwen van vijfhonderd ton dit jaar naar tienduizend ton in het oogstseizoen 2012/2013. Om deze volumes te kunnen verkopen wordt de katoen alleen biologisch gecertificeerd en niet *fair trade*. De boeren krijgen wel een prijs die 30 procent hoger ligt dan de conventionele katoen, maar omdat het niet *fair trade* gecertificeerd is, blijft de prijsaccumulatie verderop in de keten beperkt. Volgens de organisatie Organic Exchange doet eco-katoen uit West-Afrika nu 1,11 euro per kilo, en is daarmee beter concurrerend op de wereldmarkt dan de *fair trade* en biologische prijzen die ginner CMDT aan handelaars vraagt. De bioboeren in Mali zouden dan 0,41 euro per kilo krijgen, altijd nog ruim tien eurocent meer dan de reguliere katoenboeren. Schasfoort stelt: "We hebben vooral meer volume nodig om grote partijen te interesseren. Een Hennes & Mauritz zit niet te wachten op een partijtje van zeventig ton katoen. Zo'n bedrijf begint pas te rekenen als het om duizenden tonnen gaat." En hoe wil Yiriwa de boeren hier enthousiast voor krijgen? Schasfoort stelt voor: "Het belangrijkste is het bieden van *transaction security*: direct betalen bij afname. De boeren zijn erg vaak teleurgesteld door handelaars die niet of te laat betalen. Ook de ginner CMDT betaalde vaak laat. Verder delen de boeren mee in de winst en kunnen ze medeaandeelhouder worden van Yiriwa. 24 Procent van de aandelen is hiervoor door ICCO en Annona gereserveerd. Daarnaast neemt Yiriwa ook andere biologische gewassen af, zoals sesam, soja en pinda's." www.icco.nl

4 Nieuw initiatief

PREMIE VAN 0,01 EURO

De reguliere katoen uit Mali kan qua prijs aardig meedraaien op de wereldmarkt. Volgens de Bremen Cotton Index doet deze *commodity* zo'n beetje 1,10 euro per kilo, als gemiddelde van alle West-Afrikaanse landen. De reguliere katoen uit Mali moet 1,07 euro kosten, na ginning. En dat is een hele prestatie, want de Malinese katoenboer moet zonder noemenswaardige steun concurreren met 25 duizend Amerikaanse collega's, die met elkaar maar liefst elk jaar vier miljard dollar overheids subsidie ontvangen en hun katoen dus onder de euro per kilo kunnen aanbieden. Deze steun is zelfs zo hoog, dat de katoenprijs op de wereldmarkt hierdoor ongeveer met 32 procent gedrukt wordt. Ook China stopt een miljard dollar in de eigen katoenteelt en is inmiddels de grootste producent op deze planeet. Wij in Europa ondersteunen onze katoenboeren in Spanje en Griekenland ook met 800 duizend dollar per jaar. Een Europese katoenboer krijgt hierdoor 145 procent van de prijs die katoen op de wereldmarkt doet. Zonder alle subsidies van Westerse landen en China, zouden alle West-Afrikaanse landen bij elkaar meer dan 250 miljoen dollar per jaar extra aan exportinkomsten ontvangen. Een nieuwe organisatie als het Initiatief Duurzame Handel (IDH) denkt binnen de spelregels van de wereldhandel ook een premium te kunnen geven aan de katoenboeren, maar tegelijkertijd meer volume te kunnen gaan maken. Consultant Lucas Simons, een van de voormalige directeuren van Utz Certified, denkt dat een prijsverhoging van 4 tot 5 procent op de ruwe katoen mogelijk moet zijn. Dat zou voor een conventionele Malinese katoenboer een eurocent extra per kilo ruwe katoen opleveren. www.dutchsustainabletrade.com

KATOEN PROFIT

5 Producent

15 PROCENT BLIJFT 15 PROCENT

Tegen de tijd dat de Vlaamse weverij Jules Clarysse het garen met *fair trade* certificaat inkoop, is dit materiaal 15 procent duurder dan garen van reguliere katoen. Directeur Peter Bauwens verhoogt deze marge op zijn beurt niet, maar levert zijn *fair trade* badhanddoeken voor een onveranderde meerprijs van 15 procent aan zijn afnemers. Daar zit dan ook de 2 procent vergoeding in, die hij aan de Fair Trade Organisatie moet betalen, om het certificeringslabeltje te mogen innaaien. Zou een winkelen dit onder eigen naam doen, dan moet deze de 2 procent betalen. Bauwens bouwt met zijn brede aanbod aan duurzame badhanddoeken aan een sterk profiel en vergroot zo zijn marktaandeel. Lopend door de fabriek zien we de namen van grote retailketens, die bestellingen hebben gedaan. Ze staan in Finland, Zweden, Nederland, Duitsland. Het is deze Vlaming duidelijk om omzetverhoging te doen, niet om prijsmaximalisatie. De consument profiteert. Bauwens brengt het op een prachtige manier onder woorden: "Lieve Nederlanders, ik weet dat u zeer begaan bent met de wereld, maar ook dat u zeer begaan bent met het lot van uw portemonnee. En daarom doen wij u deze aanbieding." www.claryssejules.be

45

P+ MAART + APRIL 2010